

Saksframlegg

Saksgang:

Styre	Møtedato
Styret Helse Sør-Øst RHF	15. juni 2017

SAK NR 072-2017

VIDEREFØRING AV PLANER FOR UTVIKLINGEN AV OSLO UNIVERSITETSSYKEHUS HF

Forslag til vedtak:

1. Styret gir sin tilslutning til at arbeidet med utvikling av Oslo universitetssykehus HF videreføres med oppstart konseptfase for Aker og Gaustad.
2. Styret forutsetter at det videre arbeid tilrettelegges med oppstart konseptfase ved årsskiftet 2017/18.
3. Styret gir administrerende direktør fullmakt til å utarbeide mandat for konseptfasen for hhv. Aker og Gaustad.
4. Styret ber Oslo universitetssykehus HF om å avsette nødvendige ressurser til medvirkning og forankring, utvikling av driftskonsepter og bemanning, samt planer for gevinstrealisering.
5. Styret legger til grunn at konseptfasen for både Aker og Gaustad gjennomføres innenfor en samlet ramme på 100 MNOK inkl. mva. og at konseptfaserapportene for hhv. Aker og Gaustad legges fram for styret til godkjenning i desember 2018.

Hamar, 13. juni 2017

Cathrine M. Lofthus
administrerende direktør

1. Hva saken gjelder

Styret i Helse Sør-Øst RHF behandlet i møte 16.06.2016 sak om videre utvikling av Oslo universitetssykehus HF (sak 053-2016). Styret ga i den forbindelse sin tilslutning til et framtidig målbilde for Oslo universitetssykehus HF med et samlet og komplett

Foretaksmøte i Helse Sør-Øst RHF den 24.06.2016 bekreftet framtidig målbilde for Oslo universitetssykehus HF med et samlet og komplett regionsykehus inkludert lokalsykehusfunksjoner på Gaustad, et lokalsykehus på Aker og et spesialisert kreftsykehus på Radiumhospitalet. Videre sluttet foretaksmøtet seg til at den første utviklingen på Gaustad og Aker planlegges startet opp samtidig og at den vil foregå parallelt.

I styresak 053-2016 ble det lagt til grunn at det skal arbeides videre med å avgrense og konkretisere innhold og løsning for et første utbyggingstrinn på Aker og Gaustad før det tas beslutning om oppstart konseptfase og videre fremdrift.

Styret vedtok følgende i sak 053-2016 som gir føringer for dette arbeidet:

2. *Utvikling og utbygging av Oslo universitetssykehus HF må ha en rekkefølge slik at man prioriterer å flytte ut av de bygg der pasienter og ansatte har dårligst forhold i dag. Framdrift må tilpasses økonomiske handlingsrom, og det må legges vekt på å oppnå positive driftsøkonomiske effekter fra prosjekter som prioriteres for gjennomføring.*
3. *Samarbeidet med Diakonhjemmet Sykehus og Lovisenberg Diakonale Sykehus om fordeling av oppgaver og ansvar skal sikre disse sykehusenes langsiktige rolle i ivaretagelse av sørge-for-ansvaret, og løsningen av det framtidige kapasitetsbehovet i Oslo sykehusområde.*
4. *Som ledd i utviklingen av et samlet regionsykehus med lokalsykehusfunksjoner, overføres regionfunksjoner inkludert multitraume og nødvendige lokalsykehusfunksjoner innen medisin og kirurgi fra Ullevål til Gaustad som første trinn i utviklingen av Gaustad.*
5. *Aker sykehus utvikles til et lokalsykehus som ivaretar de utfordringer som er særskilte for en storby, i nært samarbeid med Oslo kommune. Sykehuset skal utvikles trinnvis, tilpasset kapasitetsbehovet i Oslo og Akershus sykehusområder. Lokaler for psykisk helse og avhengighet planlegges i første trinn av utviklingen av lokalsykehuset på Aker.*
6. *Med utgangspunkt i det gjennomførte idéfasearbeidet, skal første trinn i utviklingen av Aker og Gaustad avgrenses og dimensjoneres før det kan besluttes oppstart av konseptfaser. Som en del av arbeidet skal det også utarbeides planer som viser hvordan sykebusomtene kan utvikles over tid. Helse Sør-Øst RHF skal lede dette arbeidet og resultatet presenteres for styret sammen med beslutning om oppstart av konseptfaser.*

Vedtaket ble operasjonalisert gjennom etablering av eget mandat vedtatt i foretaksmøte i Oslo universitetssykehus HF den 12.10.2016, hvor følgende aktiviteter/milepæler er definert for arbeidet høsten 2016/våren 2017:

- MP1: Avklare virksomhetsinnhold og dimensjonerende faktorer som grunnlag for konseptfase.
- MP2: Avklare arealbehov for universitetsfunksjoner i samarbeid med Universitetet i Oslo.
- MP3: Avklare rammer og prinsipper for IKT.

- MP4: Vurdere og eventuelt supplere mulighetsstudie for utvikling av tomten inkludert utnyttelse av eksisterende bygningsmasse. Gjennomføre reguleringsmessige avklaringer i samarbeid med Oslo kommune, i en felles prosess for Aker og Gaustad.
- MP5: Utarbeide overordnet fremdriftsplan med tilhørende estimater for investeringsprofil som grunnlag for konseptfasen.
- MP6: Utarbeide underlag til styresak for beslutning om oppstart konseptfase.

Denne saken oppsummerer resultatene av det arbeidet som er utført for å avklare disse forholdene og legges fram for styret for beslutning om videre arbeid med oppstart av konseptfase for Aker og Gaustad.

Arbeidet er oppsummert i egen rapport som følger som vedlegg til saken. I rapporten er det gjort en vurdering av arealbehov og investeringskostnader for et første utbyggingstrinn av Aker og Gaustad, samt hvordan tilhørende estimater samsvarer med økonomisk handlingsrom i Helse Sør-Øst RHF. Formålet er å klargjøre hva som skal legges til grunn for den videre planleggingen i konseptfasen.

Styret i Oslo universitetssykehus HF behandlet den 24.05.2017 sak 39-2017 *Igangsetting av konseptfasentredning for Aker og Gaustad* og fattet følgende vedtak:

Styret anbefaler Helse Sør-Øst RHF å starte opp konseptfasentredning for Aker og Gaustad.

7. Hovedpunkter og vurdering av handlingsalternativer

En viktig forutsetning for å gjøre en fornyet vurdering av behov for kapasitet og utbyggingsvolumer på Aker og Gaustad har vært å etablere en virksomhetsmodell som definerer ansvar for lokalsykehusfunksjoner i Oslo, i tillegg til en fornyet gjennomgang av regionfunksjoner. Som grunnlag for de analysene som er gjennomført er det lagt til grunn en virksomhetsmodell som innebærer at:

- Regionale sykehusfunksjoner og lokalsykehusfunksjoner for 3 bydeler lokaliseres på Gaustad.
- På Aker planlegges det med lokalsykehusfunksjoner for 3 bydeler i Oslo og bydel Alna som overføres fra Akershus universitetssykehus.
- For psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling planlegges det med lokalisering på Aker og med basis i 6 bydeler i Oslo og bydel Alna fra Akershus universitetssykehus.

Analysen legger videre til grunn at Lovisenberg sykehus og Diakonhjemmet sykehus skal øke graden av egendekning av lokalsykehusfunksjoner innenfor sitt opptaksområde innen somatikk og voksenpsykiatri, samt at de skal håndtere vekst innenfor de opptaksområdene sykehusene har per i dag.

Det presiseres at den endelige virksomhetsmodellen ved Oslo universitetssykehus fram mot 2030 vil bearbeides og utvikles som del av konseptfasen og den ordinære virksomhetsutviklingen ved Oslo universitetssykehus.

Basert på de forutsetningene som er lagt til grunn er det avdekket følgende utbyggingsbehov i første etappe:

	Arealbehov	Kostnadsestimat [P50 nivå]
Gaustad – somatikk	≈ 72.000 m ²	8,90 mrd. kroner
Aker – somatikk for 4 bydeler	≈ 72.000 m ²	7,25 mrd. kroner
Aker – psykisk helsevern og TSB for 7 bydeler	≈ 37.000 m ²	2,55 mrd. kroner
SUM – etappe 1	≈ 181.000 m²	18,70 mrd. kroner

De foreslåtte utbyggingene på Gaustad og Aker er store og krevende prosjekter på begrensede tomteområder med til dels betydelige interessekonflikter med vern av kulturminner og reguleringsmessige utfordringer. For å avdekke reguleringsmessige utfordringer tidligst mulig har Helse Sør-Øst RHF bestilt oppstartmøte med Oslo kommune og initiert dialog med Riksantikvaren.

For Aker har Helse Sør-Øst RHF i samarbeid med Oslo kommune fremmet felles søknad om oppstartmøte for å sikre at atkomst, infrastruktur mv for et nytt lokalsykehus og storbylegevakten sees i sammenheng.

Helse Sør-Øst RHF vurderte i sak 051-2016 *Økonomisk langtidspan 2017-2020* den økonomiske bærekraften i helseforetaksgruppen for gjennomføring av utbyggingsprosjektene ved Oslo universitetssykehus. Saken viste at utbyggingene ligger innenfor det økonomiske handlingsrommet til Helse Sør-Øst RHF ved oppstart i perioden etter 2020. Det er gjort en fornyet vurdering basert på estimatene som er fremkommet våren 2017 som bekrefter dette.

Arealene for Universitetet i Oslo inngår ikke i kostnadsestimatene og det vil være behov for å avklare endelig omfang og finansiering av disse i dialog med Kunnskapsdepartementet og Universitetet i Oslo som del av programforutsetningene for konseptfasen. Det er igangsatt arbeidsprosesser for å sikre dette. Det er gjennomført en oppdatert vurdering av behovet for universitetsarealer og denne indikerer et behov på ca. 8.000 m² på Gaustad og 12.000 m² på Aker.

I henhold til mandatet er det som en del av arbeidet avklart styringsstruktur og forutsetninger for gjennomføring av ikke-bygg nær IKT i sykehusprosjekter. Det er gjort foreløpige estimater i rapporten basert på erfaringstall fra tidligere gjennomførte prosjekter, som er tatt med i analysene av økonomisk bærekraft. Endelig omfang og budsjett vil bli avklart i konseptfasen.

8. Administrerende direktørs anbefaling

Med bakgrunn i de gjennomførte analysene er det bekreftet at Helse Sør-Øst RHF har bærekraft til å gjennomføre en utbygging i den størrelsesorden som er lagt til grunn. Det er nødvendig å gjennomføre konseptfaseutredningene for å avklare innhold, rammer og utbyggingsløsning, samt økonomiske forhold slik at det kan tas endelig stilling til fremdrift og gjennomføring av de enkelte prosjektene. Konseptfasen vil bli gjennomført i samsvar med gjeldende veileder for tidligfaseplanlegging i sykehusprosjekter.

I den videre planleggingen er det viktig å se på virksomhetsmessige og funksjonelle sammenhenger på tvers av ulike geografiske lokalisasjoner i Oslo universitetssykehus. Det er derfor viktig at konseptfasen for Gaustad og Aker utvikles i parallell. For å sikre en helhetlig utvikling og driftsmodell ved Oslo universitetssykehus HF er det hensiktsmessig at det samtidig gjennomføres et eget delprosjekt for å analysere nedtrapping av aktivitet ved Ullevål, slik at det tidlig planlegges for en god driftsmessig tilpasning og en helhetlig driftsmodell for Oslo universitetssykehus.

For Aker og Gaustad vil konseptfasearbeidet kunne gjennomføres i 2018 forutsatt vedtak om å videreføre prosjektene til konseptfase. Etter godkjenning av konseptfasen vil det kunne søkes lån for gjennomføring av prosjektene, slik at de kan komme inn på statsbudsjettet for 2020. Dette forutsetter at det gjennomføres en konkurranse for arkitekter og rådgivere i løpet av høsten 2017. I tillegg til kontrahering av arkitekter og rådgivere vil det høsten 2017 gjennomføres forberedende aktiviteter som gir nærmere føringer for arbeidet i konseptfasen. Dette gjelder i særlig grad bearbeiding av funksjons- og romprogram, ytterligere avklaring av tomteforhold og videreføring av reguleringsarbeidet.

En parallell utbygging av Aker og Gaustad vil da kunne gjennomføres i perioden 2021 til 2027 gitt at forprosjektet gjennomføres i 2020. Endelig fremdrift og innfasing av prosjektene må avklares etter gjennomført konseptfase.

Oslo universitetssykehus har i dag en særstilling innen forskning, innovasjon og utdanning. Utviklingen som skisseres i denne styresaken vil åpne for etablering av nye samarbeidsformer, nye forsknings- og utdanningsarealer, styrket forskning, innovasjon og utdanning innen både lokalsykehusfunksjoner og foretakets høyspesialiserte funksjoner. Det er derfor viktig at Universitet i Oslo involveres tett i den videre planlegging og at det etableres dialog med Kunnskapsdepartementet om utvikling av felles areal for forskning og utdanning. I tillegg vektlegges god dialog og involvering av Oslo kommune i arbeidet.

Administrerende direktør legger opp til at den prosjektorganiseringen som er etablert videreføres og at prosjektorganisasjonen videreutvikles. Administrerende direktør vil også be Oslo universitetssykehus om å etablere et egnet opplegg for medvirkning og oppfølging i konseptfasen. Dette slik at det sikres god forankring av løsninger, arbeid med utvikling av konsepter og tilhørende driftsmodeller og driftseffektivisering.

I februar 2017 ble det etablert en egen styringsgruppe for arbeidet med videreutvikling av Oslo universitetssykehus HF. Administrerende direktør anbefaler at denne styringsgruppen videreføres i konseptfasen og at arbeidet for øvrig organiseres i tråd med den strukturen som er valgt for konseptfasene for nytt klinikkbygg på Radiumhospitalet og ny regional sikkerhetsavdeling. Administrerende direktør vil utarbeide eget mandat for konseptfasen.

For konseptfasen anbefales et samlet budsjett for begge prosjektene på 100 MNOK inkl. mva.

Trykte vedlegg:

- Ingen

Utrykte vedlegg:

- [Rapport: Supplerende analyser Aker og Gaustad-versjon 2.0 06.06.2017](#)